

Pfv.II.20.987/2014/4.

A Kúria a felperesnek, az alperes ellen házasság felbontása és járulékai iránt a Gyöngyösi Járásbíróság előtt 5.P.20.902/2011. számon megindított és az Egri Törvényszék 1.Pf.25.856/2013/3. sorszámú ítéletével befejezett perében a fenti sorszámú jogerős ítélet ellen a felperes által 43. sorszámmal benyújtott felülvizsgálati kérelem alapján az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 40.000 (negyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet tényállása szerint a felperes és az alperes házastársak voltak, házasságukból 1992. december 30. napján T., 1995. július 14. napján P. utónevű gyermekeik születtek. A felek életközössége véglegesen és mindenre kiterjedően 2011 szeptemberében

szűnt meg, az utolsó közös lakóhelyüket, a Gy., a R. utca 21. III. emelet 6. szám alatti ingatlant azonban 2013 áprilisig közösen használták.

A házassági életközösség fennállása alatt a felperes általában munkaviszonnyal nem rendelkezett. A család megfelelő színvonalú életvitelének anyagi fedezetét a kamionsofőr foglalkozású alperes keresete biztosította. Munkavégzése idején pihenését a kamionban oldotta meg, és itthonról vitte a felperes, illetve az édesanyja által készített élelmiszert. A felek kiadásai - beleszámítva a rezsit és a biztosításokat - kb. havi 65.000 forint összeget tettek ki, a gépkocsi használatával, összefüggő üzemanyag költségük 20-30.000 forint volt. A feleket rendszeresen támogatták a szülők, a felperes szülei pénzzel, az alperes szülei élelmiszerekkel segítették őket.

A peres felek az ingatlanon fennálló közös tulajdont 2013 áprilisában szüntették meg, a felperes váltotta magához az alperes 1/2 tulajdoni hányadát. Az ingatlanban a felperes P.-vel lakik. Az alperes a kifizetett megváltási árból és baráti kölcsönből vásárolta meg a jelenlegi címén szereplő ingatlant, ahol T.-vel él.

A felperes 2013 januárja óta munkaviszonnyal nem rendelkezik, bevétele nincs, édesanyja támogatja. P. a V. középiskola tanulója.

Az alperes havi átlagos nettó jövedelme 85.000 forint munkabér és 195.000 forint napidíj, mivel rendszeresen külföldi fuvart teljesít. Az alperes bérjévedelme 2011 évben 1.368.355 forint, míg 2012 évben 1.434.849 forint volt. Édesanyja élelmiszerekkel támogatja. Az immár nagykorú T. két éves képzésre ugyanabba a középiskolába jár, mint a testvére, a két gyermek tanszer költségeire, ruházatára kb. azonos összeget költenek a szülők.

A felperes keresetében az alperessel kötött házasságának felbontása mellett kérte, hogy a bíróság kötelezze alperest 2011. október hó 1. napjától kezdődően P. részére havi 35.000 forint kiegészítő gyermektartásdíj megfizetésére. Állította, hogy az alperes jelenleg is havi 280.000 forint nettó jövedelemmel rendelkezik, napidíját nem használja fel, külföldön a kamionban alszik, az ételmezt pedig itthonról viszi.

Az alperes maga is kérte a házasság felbontását, vállalta a kiegészítő gyermektartásdíj fizetését. Fizetési kötelezettsége mértékét 8000 forintban, kezdő időpontját 2013. április 1. napján - elköltözésétől - kérte megállapítani. Állította, hogy addig hozzájárult a gyermek eltartásához, ugyanis édesanyja mindkét gyermekre rendszeresen főzött.

Az alperes vitatta a felperes által igényelt kiegészítő tartás

mértékét. Álláspontra szerint a tartásdíj alapjába a napidíja nem számítható be, mert azt a külföldön felmerülő költségei fedezésére kapja. Az alperes azzal érvelt, hogy - korára való tekintettel - jelenleg már panziókban alszik, illetve szüksége van a mindennapos meleg étkezésre is. A költségek külföldön magasak, a személyi higiéniaért is fizetnie kell, ezért napidíját túlnyomó részben feléli. A költségtérítésből így minimális összeget tud megtakarítani, biztos jövedelme egyedül a 85.000 forintos bérjövedelem, erre alapítva vállalta a kiegészítő tartás megfizetését.

Az alperes előadta, hogy a felperes helyett kifizetett 496.574 forint rezsiköltséggel még nem számoltak el, ezért kérte, hogy a bíróság az esetlegesen megállapított hátralékos tartásdíjba ezt számítsa be.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes és az alperes házasságát felbontotta. Kötelezte az alperest, hogy 2011. október hó 1. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig fizessen meg a felperesnek P. utónevű gyermeke tartására havi 21.000 forint határozott összegű kiegészítő tartásdíjat. Az alperest kiegészítő tartásdíj hátralék jogcímén - a 2011. október hó 1. napjától 2013. szeptember 30. napjáig terjedő időtartamra - 7.426 forint 15 napon belüli megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemmel érintett kiegészítő tartás vonatkozásában megállapította, hogy a felperesnek 2013 januárja óta semmilyen jövedelme nincs és gondoskodnia kell a középiskolában tanuló gyermek eltartásáról.

A tartásdíj alapjának meghatározása tekintetében a felperes álláspontját osztotta. Hivatkozott az EBH. 2005/1214. számú elvi állásfoglalásra, amely szerint a végzett munka anyagi elismerését szolgáló rendszeres személyi juttatás a gyermektartásdíj alapjához tartozik akkor is, ha a munkáltató azt költségtérítésnek tünteti fel. A bíróság álláspontja szerint az alperesnek a kamionban való alvás és az otthonról vitt élelmiszer miatt lehetősége van a napidíjból megtakarítani, ebből rendszeres „jövedelme” származik, amely a gyermektartásdíj alapját képezi.

Az elsőfokú bíróság a 4/1987. (VI. 14.) IM rendelet (továbbiakban: Csjtr.II.) 10. §-a alapján bizonyítást folytatott le az alperesnek a jövedelme mellett kapott költségtérítésből történő tényleges megtakarítására. Elfogadta a felperes és a tanúk állítását, amely szerint az alperes szállásra nem költ, mert azt a kamionban oldja meg, illetve, hogy az élelmet itthonról viszi. Az alperes munkabéréte meghaladó jövedelemét alátámasztja a Fundamentánál fizetett megtakarítása és a kiadásairól való személyes nyilatkozata is. A

bíróság mindezekből azt a következtetésre vonta le, hogy az alperes a költségtérítésként kapott napidíjból az általa állítottakkal ellentétben nagyobb összeget tud megtakarítani, ennek összegét mérlegeléssel 80.000 forintban állapította meg. Az alperes tartásdíj alapját képező rendszeres havi jövedelmét ezáltal 170.000 forintban határozta meg.

Az elsőfokú bíróság a tartás mértékének meghatározásakor a gyermekek közel azonos a szükségletéből indult ki. Az alperes a felperes részére a 170.000 forintos jövedelem alapján kb. 34.000 forint, míg a felperes a minimálbér figyelembevételével kb. 12-13.000 forint megfizetésére lenne köteles. A két összeg közötti különbség havonta 21.000 forint.

Az alperest a különbségi tartásdíj fizetési kötelezettség 2011. október hó 1. napjától kezdődően terheli, a hátraléka tehát 504.000 forint. A bíróság a hátralékot a felek egyező nyilatkozata alapján a 496.574 forint rezsi tartozásba elszámolta, ezért az alperes összesen 7.426 forint hátralék megfizetésére köteles.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen - a kiegészítő tartás mértékét sérelmezve - az alperes terjesztett elő fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság a kiegészítő tartásdíj összegét havi 8.000 forintra szállítsa le.

Az alperes szerint az elsőfokú bíróság minden bizonyíték nélkül, a napidíj tényleges céljának figyelmen kívül hagyásával határozta meg a kiegészítő tartás összegét megalapozó jövedelmét. A hivatkozott bírósági döntés jelen perre nem alkalmazható, mert az a végzett munka anyagi elismerését szolgáló rendszeres személyi juttatásnak minősülő üzemanyag megtakarításra vonatkozik, a napidíj pedig egyértelműen költségtérítésként kapott összeg.

Az elsőfokú bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, hogy az évtizedek óta folytatott kamionozás és kora miatt is szüksége van a biztos vezetéshez rendes szállásra, pihenésre, étkezésre és mindennapi általános szükségletei kielégítésére. Döntésével arra kényszeríti, hogy a pihenését és az ételmezését a kamionban oldja meg. Tévesen értékelte a bíróság az életközösség alatti anyagi helyzetüket is, mert azt nem kizárólag az ő jövedelme, hanem a szülőktől kapott jelentős - pénzbeli és természetbeni - támogatás biztosította.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta. Megítélése szerint helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor az alperes jövedelmének meghatározásakor a költségtérítésből származó megtakarítást is figyelembe vette. Életszerűtlen ugyanis, hogy a kamionsofőrök havi 80-100.000 forintos

jövedelemért vállalnák a külföldi járművezetéssel járó kényelmetlenséget és nyilvánvaló, hogy az alperes az általa állított havi 20.000 forint megtakarításon túl további jelentős összeget tesz félre.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és az alperes kiegészítő tartásdíj fizetési kötelezettségének összegét havi 8.000 forintra leszállította. Mellőzte az alperes hátralékos tartásdíj fizetésre való kötelezését. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a P. utónevű gyermek után tartásdíj kiegészítésre köteles. Jogsértő volt azonban a napidíjnak a tartásdíj alapjául szolgáló jövedelemként való figyelembevétele. A másodfokú bíróság osztotta az alperes jogi álláspontját abban, hogy az elsőfokú bíróság által hivatkozott EBH. 2005/1214. jogeset a jelen eljárásra nem alkalmazható, mert a munkáltató által fizetett költségtérítés nem a végzett munka anyagi elismerését szolgáló személyi juttatásnak minősül. A külföldi munkavégzéshez kapcsolódó, az ottani tartózkodással felmerülő szállás, étellemezés és egyéb költségek munkabérként nem vehetők figyelembe, hiszen azok rendeltetése nem a végzett munka anyagi elismerését, hanem a felmerült tényleges költségek megtérítését szolgálja. Ennek mértékét pedig a 285/2011. (XII. 22.) Kormányrendelet szabályozza, amelynek 1. §-a értelmében a napi 40 eurónak megfelelő forintösszeg igazolás (számla) nélkül elszámolható költség.

A Csjtr. 10. § (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy a tartásdíj alapját a költségtérítés nem képezi. A bíróság tehát a meghatározott célra biztosított költségtérítést nem minősítheti át munkabérnek, vagy munkabér jellegű juttatásnak. A hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből pedig az következik, hogy a munkáltatótól kapott 40 euró költségtérítés felhasználását a jogosult - jelen esetben az alperes - számlával nem köteles igazolni.

A másodfokú bíróság rámutatott arra is, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes az általa vállalt tartást meghaladó mértékű különbözet megfizetésére teljesítőképeséggel rendelkezik. Ezt a felperes a perben nem tudta bizonyítani, ezért a bizonyítatlanság jogkövetkezményét a terhére kell értékelni.

A másodfokú bíróság, az eltérő jogi álláspontja miatt alacsonyabb összegben meghatározott tartásra figyelemmel, a különbözet összegét 232.000 forintra mérsékelte és beszámította a felperes tartozásába.

A beszámítást követően fennmaradó különbözetet a felperes egyéb úton köteles az alperesnek megfizetni.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és az első fokon eljáró bíróság ítéletét hagyja helyben. Az alperest terhelő kiegészítő gyermektartásdíj hátralékról az elsőfokú bíróság által hozott ítéletben foglaltak szerint rendelkezzen.

A felperes felülvizsgálati kérelmét arra alapította, hogy a másodfokú bíróság tévesen értelmezte az irányadó jogszabályt, illetve a feltárt tényállásból megalapozatlan és jogszabálysértő következtetést vont le. A felperes érvelése szerint a másodfokú bíróság a következetes bírói gyakorlattal szemben, jogszabálysértően nem vette figyelembe az alperes költségtérítésből való megtakarítását a tartásdíj alapjaként. Az alperes maga is elismerte, hogy bizonyos mértékű megtakarítást tud képezni a napidíjból, korábban is el tudta tartani a családját és most sincs anyagi problémája. A napidíj címén kifizetett összegből tehát jelentős megtakarítást tudott és tud képezni. A napidíjnak azon része, amelyet az alperes nem a költségek fedezésére fordít, tehát nem a rendeltetésének megfelelően használ fel, nem tartozhat a Csjtr. 6. § (6) bekezdésében feltüntetett költségtérítés körébe és ezáltal a kiegészítő gyermektartásdíj alapját képező jövedelemnek minősül.

A felperes több eseti döntésre (BH 2009/328., BH 2001/396., BH 2002/271.) hivatkozott jogi álláspontja alátámasztására. Végül kifejtette: teljesen életszerűtlen, hogy egy kamionsofőr külföldi munkavégzése során szállodában, panzióban aludjon, rendszeresen étteremben étkezzon, a havi nettó 85.000 forintos munkabéréért ilyen megerőltető munkát végezzen, amely miatt akár több héten át is távol van az otthonától.

A felperes részletesen levezette, hogy az alperes bejelentett munkabére az általa előadott havi kiadások finanszírozására nem elegendő. Nyilvánvaló tehát, hogy a napidíjat nem költi el és ebből jut rendszeres többletjövedelemhez.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a másodfokú bíróság ítéletének hatályában való fenntartását kérte. Előadta, hogy a bíróság a perben részletes bizonyítást folytatott le az ő vagyoni helyzetének vizsgálatára, holott a felperes - munka nélkül is - lényegesen jobb anyagi körülmények között él. Az alperes kétségbe vonta, hogy a felperes életvitelét kizárólag a 200.000 forintos nyugdíjból gazdálkodó édesanyja finanszírozza és a felperes ebből tudja fenntartani a kétszintes házat, fizetni a rezsi költséget és gondoskodni a gyermek tartásáról is. Jogi érvelése a fellebbezésében

foglaltakat ismételte meg.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között bírálta felül.

A perbeli esetben a Kúriának abban kellett állást foglalnia, hogy a külföldi munkavégzés során költségtérítésként (napidíjként) kapott összeg a gyermektartásdíj alapját képezi-e.

1. A Csjt. végrehajtásáról szóló 29/1997. (XII. 12.) IM rendelettel módosított 4/1987. (VI. 14.) IM rendelet (Csjtr. II.) 10. § (2) bekezdése felsorolja azokat a bérköltség terhére, illetőleg rendszeres személyes juttatásként kifizetésre kerülő járandóságokat, valamint a személyi jellegű kifizetésként, illetőleg nem rendszeres személyi juttatásként járó egyéb jövedelmeket, amelyeket a munkaviszonyban álló kötelezett esetén a gyermektartásdíj alapjaként elsősorban figyelembe kell venni. A (3) bekezdés teszi lehetővé, hogy a tartásdíj megállapításánál a bíróság a gyermek szükségleteire tekintettel a más munkaviszonyból, további munkaviszonyból, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyból, illetőleg a nem munkaviszonyból származó rendszeres jövedelmet is alapul vegye. A (6) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy nem képezi a tartásdíj alapját a költségtérítés, étkezési hozzájárulás, üdülési hozzájárulás, illetve hasonló jellegű egyéb járandóság.

A jogszabályból levezethető, hogy a gyermek szükségleteinek kielégítése érdekében lényegében a kötelezett minden rendszeres és nem rendszeres jövedelme a gyermektartásdíj alapjául szolgálhat, kivéve a Csjtr. II. 10. § (6) bekezdésében felsorolt juttatásokat. A Kúria több esetben kifejtette, hogy annak megítélése, hogy mi minősül a tartásdíj alapjául szolgáló jövedelemnek és mi költségtérítésnek, azt nem az adó- vagy társadalombiztosítási jogszabályok, vagy az államháztartás működési rendjéről szóló rendelet alapján kell eldönteni, mert azok a felek magánjogi jogviszonyában nem irányadóak (BH 2009/328., BH 2001/396.).

A Kúria több eseti döntésében rámutatott, hogy a munkavállaló részére kifizetett juttatás jogcímét illetően nem a juttatás elnevezésének, hanem a rendeltetésének van elsősorban jelentősége. Ezért, bár a költségtérítésként kapott összeg nem vehető munkabérként figyelembe, ha az ezen a címen feltüntetett és kifizetett összegről megállapítható, hogy annak rendeltetése nem a felmerült költségek megtérítése, hanem a munkaviszonyon alapuló személyes közreműködést, a végzett munka anyagi elismerését szolgálja, ténylegesen a

munkabérrrel vonható egy kategóriába (BH 1993/772., EBH 1999/54.).

A bíróságok és a mindkét peres fél által felhívott EBH. 2005/1214. számú elvi határozat pedig rámutat arra is, hogy a végzett munka anyagi elismerését szolgáló rendszeres személyi juttatás a gyermektartásdíj alapjához akkor is hozzátartozik, ha azt a munkáltató költségtérítésnek tünteti fel.

A perbeli esetben tehát abban kellett állást foglalni, hogy az alperes a magyarországi munkáltatójától a külföldi munkavégzésével összefüggésben kapott napidíj, illetve költségtérítés címén fizetett összeg a Csjtr. II. 10. § (2) bekezdésének a) és b) pontjában felsorolt jövedelmek valamelyikébe besorolható, vagy a (6) bekezdésben foglalt tartásdíj alapját nem képező juttatásnak minősül.

A fenti elvi határozat levezette, hogy a tartás alapjának meghatározása során a költségtérítés összegét csak akkor és annyiban kell és lehet figyelmen kívül hagyni, ha és amennyiben azt a kötelezett nem a munkaviszonybeli kötelezettségeinek teljesítéséért, hanem a külföldi munkavégzésével kapcsolatban felmerülő többletköltségeinek a fedezeteként kapja. Ebből pedig az következik, hogy a tényleges többletköltségek fedezeteként kapott költségtérítés a tartás alapjaként nem vehető figyelembe, de a tartás mértékének meghatározása során értékelhető, hogy a tartásra kötelezett a saját megélhetését nem, illetve nem teljes egészében a tartás alapjául szolgáló jövedelemből biztosítja, illetve, hogy a huzamos, rendszeres külföldi munkavégzése során itthoni kiadásai mérsékeltek.

2. A tartásdíj mértékének meghatározásakor elsődlegesen a szülők megállapodása az irányadó. A bíróság a szülők megegyezésének hiányában rendelkezik a tartás összegéről. (Csjt. 69/B. §)

A perbeli esetben mindkét szülő egy-egy tartásra szoruló gyermekről gondoskodik, és a per adatai alapján a gyermekek között a szükségletek tekintetében lényeges különbség nincs. Helytállóan mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdésének főszabálya alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes elismerésén túlmenően az általa állított kiegészítő tartás megfizetésére az alperes teljesítőképeséggel rendelkezik. A perben nem volt vitatott, hogy az alperes kizárólag a munkáltatójától kap juttatást, azaz egyéb jövedelemforrással nem rendelkezik. Mivel pedig a fentiek szerint a költségtérítés a gyermektartásdíj alapjában nem számolható el, helyesen és a jogszabálynak megfelelően járt el a másodfokú bíróság, amikor - az alperes háztartásában eltartott másik gyermekre is figyelemmel - az alperes által vállalt összegre mérsékelte a kiegészítő tartás mértékét.

Ezt meghaladóan a Kúria rámutat arra, - osztva az alperes érvelését - hogy a költségtérítés akár teljes, akár részbeni összegének a gyermektartásdíj alapjába való bevonása a fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytató alperes személyes szükségleteinek minimálisra szorításával járna. Helyesen fejtette ki a másodfokú bíróság, hogy az alperest számlával való elszámolási kötelezettség nem terheli, tévesen érvel tehát a felperes azzal, hogy az alperes ezen költségeit nem bizonyította, így közvetve következtethető, hogy ilyen költségei nincsenek. Az pedig, hogy az életközösség fennállása alatt az egyébként munkaviszonnyal nem rendelkező felperes és alperes között az a családi munkamegosztás alakult ki, hogy a felperes a háztartást látja el, az alperes pedig annak anyagi feltételei megteremtéséről, az egész család eltartásáról gondoskodott, a megváltozott körülményekre tekintettel ez már nem várható el tőle, nem kényszeríthető ki. Azt tehát, hogy a költségtérítést az alperes az adott hónapba felhasználja-e, avagy abból megtakarítást eszközöl, hátrányára értékelni nem lehet.

Mindezek alapján a jogerős ítélet sem eljárási, sem anyagi jogi jogszabályt nem sértett, a Kúria ezért azt a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme eredményre nem vezetett. Az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárási illeték 50.000 forintot, amelyet a felperes teljes személyes költségmentessége folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján a Magyar Állam visel.

A felperes felülvizsgálati kérelmének eredménytelensége miatt a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperesnek az eljárással felmerülő költségeit megtéríteni, amelyet a Kúria a 32/2003. IM rendelet alapján a becsatolt megbízási szerződéssel egyezően határozott meg.

Budapest, 2015. április 21.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő

